

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Dato: 12.03.2019
Vår ref.: 18-1827/AS
Deres ref.: 18/4677

Høringssvar – NOU 2018:17 Klimarisiko og norsk økonomi

Vi viser til høringsbrev datert 12.12.2018 om *rapport fra utvalg som har vurdert klimarelaterte risikofaktorer og deres betydning for norsk økonomi*.

Finans Norges hovedsynspunkter

- Klimarisikoutvalget har levert en god rapport som tegner et forståelig og pedagogisk bilde av en alvorlig samfunnsutfordring. Finans Norge støtter utvalgets anbefalinger for privat sektor og finansmarkedet.
- Finansnæringen påvirkes tidlig av klimautfordringene gjennom eksponering mot virksomheter som påvirkes av omstillingen til lavutslippssamfunnet. Overgangsrisikoen må ikke undervurderes. Tiltak som iverksettes sent vil måtte bli sterkere, dermed vil usikkerhet og risiko bli større.
- Utvalgets vurderinger av finansnæringens rolle i den omstilling som er nødvendig er helt på linje med anbefalingene i Finansnæringens veikart for grønn konkurransekraft.
- Vi deler utvalgets vektlegging av betydningen av å bygge kompetanse og bedre data om klima som en risikofaktor. Norske analysemiljøer må gis rom og insentiver til å utvikle modeller som kombinerer klimavitenskap og økonomi.
- Scenarioanalyser, slik utvalget anbefaler, må anses som viktig for å få frem helheten av konsekvenser.
- Flere virksomheter bør rapportere etter TCFD-rammeverket, men vi mener det også bør vurderes et forenklet rammeverk for rapportering fra mindre selskaper.
- Manglende insentiver til å investere i skadeforebyggende tiltak er en av hovedutfordringene ved dagens naturskadeforsikringsordning. Det er behov for en helhetlig gjennomgang av ordningen.
- Vi slutter oss til utvalgets vurdering av at det må stimuleres til god kvalitet på kommunal planlegging. Vår vurdering er at kommunenes ansvar for å gjennomføre

og forholde seg til ROS-analyser må skjerpes. Det bør innarbeides i Plan- og bygningsloven et krav om at relevant informasjon om klimarisiko skal vektlegges.

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) vil få en stadig tydeligere samfunnsrolle og må få de ressurser som er nødvendig for å utføre sine oppgaver.

Generelt

Først og fremst vil vi berømme Klimarisikoutvalget for en god rapport som tegner et forståelig og pedagogisk bilde av en alvorlig samfunnsutfordring. Utvalget skriver innledningsvis at de ønsker å bidra til en mer informert samfunnsdebatt og bedre klimarisikohåndtering i både privat og offentlig sektor, noe vi mener utvalget har lykkes godt med.

Utvalgets rapport trekker frem konkrete anbefalinger for privat og offentlig sektor som anses som særskilt viktig ved håndtering av klimarisiko. Finans Norge støtter utvalgets anbefalinger for privat sektor og finansmarkedet.

Overgangsrisiko

Finansnæringen vil påvirkes tidlig av klimaendringene. Norsk næringsliv baserer sin virksomhet i stor grad på finansiering fra banker. Livsforsikringsselskapene er avhengig av gode og langsiktige plasseringsmuligheter, mens skadeforsikringsselskapenes rolle er å gi bedrifter og husholdninger mulighet til å avlaste seg for risiko.

Finansnæringen er således eksponert for det utvalget definerer som overgangsrisiko, som følger av større usikkerhet om utviklingen fremover og virkningene av de tiltak som iverksettes. Finansnæringens veikart for grønn konkurransekraft var det første dokumentet som beskrev forholdet mellom klimarisiko og finansnæringens rolle og utfordringer. Klimarisikoutvalgets rapport legger tilnærmet samme definisjon av klimarisiko til grunn i sin rapport.

Utvalget forklarer overgangsrisikoen som Norge står overfor på en god måte. Overgangsrisikoen må ikke undervurderes. Tiltak som iverksettes sent vil måtte bli sterkere, dermed vil usikkerhet og risiko, blant annet for tapte muligheter i næringslivet, bli større.

Bygge kompetanse nasjonalt

Klimarisikoutvalget vektlegger betydningen av å bygge kunnskap om klima som en risikofaktor, og at det er behov for bedre data for å kunne foreta klimarisikovurderinger. Dette er i tråd med det som uttrykkes i Finansnæringens veikart for grønn konkurransekraft. Videre anbefaler utvalget at rapporteringsstandarden utformet av «Task Force for Climate-related Financial Disclosures», TCFD, tas i bruk i både offentlig og privat sektor. Dette tilsvarer anbefalingen i veikartet, og støttes.

Kunnskapsbaserte analyser er nødvendig for å skape en forståelse for klimautfordringene og aksept for nødvendige tiltak som i utgangspunktet kan være upopulære. Finans Norge ønsker å trekke frem at norske analysemiljøer må gis rom og insentiver til å utvikle integrerte vurderingsmodeller, som kombinerer klimavitenskap og økonomi, for å analysere ulike sider ved klimautfordringen globalt og regionalt. At makroøkonomiske gjennomsnittsberegninger ikke alltid reflekterer utfordringene på mikronivå er også viktig å få belyst. Scenarioanalyser, slik utvalget anbefaler, er nødvendige for å få frem helheten av konsekvenser av de ulike veivalg som nå må gjøres.

Finans Norge støtter utvalgets vurdering av at Finanstilsynet og Norges Bank bør bygge kompetanse om klimarisiko og delta i den internasjonale fagdebatten om klimarelatert risiko i finansmarkedene. Finansdepartementet har i Finanstilsynets budsjett for 2019 slått fast at tilsynet har som oppgave å kartlegge og analysere konsekvenser av klimaendringene og hvilken risiko disse endringene kan utgjøre. Departementet bør følge opp og konkretisere denne bestillingen.

Om næringslivets klimarisiko, klimarapportering og kunnskapsdeling

Vurderingene av finansmarkedets viktighet er godt på linje med det finansnæringen, både i Norge og i Europa for øvrig, har gitt uttrykk for. Utvalgets anbefaling om at næringslivet generelt bør rapportere om klimarisiko etter TCFD anses som viktig, og som vil gi nødvendig datagrunnlag for finansnæringens vurdering av næringslivets klimarisikoeksponering.

Investorer og finansnæringen vil kunne bidra til omstilling gjennom både aktivt eierskap og rent finansielle investeringer. Dette forutsetter imidlertid tilgjengelig informasjon. I dag stiller ikke relevante bestemmelser, herunder i regnskapsloven, krav om hvordan rapportering skal gjøres, og det var i fjor kun noen få av selskapene på Oslo Børs som rapporterte i tråd med TCFD. Dette gir lite sammenlignbar informasjon på tvers av foretak.

Finans Norge støtter derfor utvalgets vurdering av at flere bør rapportere etter TCFD-rammeverket. Det bør imidlertid vurderes et forenklet rammeverk for rapportering fra mindre selskaper, fortrinnsvis utformet som en internasjonal standard. Eventuelle lovkrav til rapportering bør, som utvalget anbefaler, avvete resultatene av det arbeid som pågår i regi av EU.

Fysisk risiko og skadeforsikring

Den første av Klimarisikoutvalgets to konkrete anbefalinger knyttet til skadeforsikring er at det vurderes om det er behov for «en helhetlig gjennomgang av naturskadeforsikringsordningen, herunder om prinsippet om lik premiesats uavhengig av risiko for naturskade bør revurderes for å gi sterkere insentiver til å investere i skadeforebyggende tiltak».

Finans Norge har tidligere gitt uttrykk for at manglende insentiver er en av hovedutfordringene ved dagens naturskadeforsikringsordning. Det er en stor svakhet at mandatet til Naturskadeforsikringsutvalget, som nettopp avleverte NOU 2019: 4, ikke omfattet en vurdering av slike mekanismer. Utvalget pekte likevel på problemstillingen. Vår vurdering er at det bør iverksettes en helhetlig gjennomgang av ordningen. Det er ikke hensiktsmessig å gjøre store endringer i naturskadeforsikringsordningen før også insentivmekanismene er vurdert.

Den andre anbefalingen dreier seg om å dele skadedata med myndigheter, der pilotprosjektet mellom skadeforsikringsforetakene og kommunene i regi av Finans Norge vises til som godt eksempel. Finans Norge vil understreke at nytten av å dele data vil kreve et strengere ansvar for kommunene til å bruke dataene.

Kommunenes ansvar

Utvalget peker på at kommunene og fylkeskommunene har sentrale roller for å sikre et klimatilpasset samfunn, og anbefaler at myndighetene stimulerer til god kvalitet på statlig og kommunal planlegging som tar hensyn til klimarisiko. Finans Norge slutter seg til utvalgets vurdering. Eksisterende krav i Plan- og bygningsloven og gjennom retningslinjer og veiledninger kan, basert på den kartlegging utvalget presenterer, ikke vurderes å ha gitt god nok oppfølging i kommunene. Vår vurdering er at kommunenes ansvar, særlig for å gjennomføre og forholde seg til ROS-analyser, må skjerpes. Det bør innarbeides i Plan- og bygningsloven et krav om at relevant informasjon om klimarisiko skal vektlegges. Større fokus på overvannskader, bedre planverk og forebyggende tiltak må prioriteres.

Direktoratet for samfunnssikkerhet

Klimarisikoen må håndteres. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) vil i denne sammenheng få en stadig tydeligere samfunnsrolle. Det er viktig at DSB får de ressurser som er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver, også knyttet til datadelingsprosjektet «Kunnskapsbanken», på en tilfredsstillende måte.

Avsluttende kommentarer

Det er av særlig betydning at det jobbes systematisk med å bygge kunnskap og kompetanse om klimarisiko, for å kunne vurdere hvilken klimarisiko klimaendringer kan utgjøre for finansmarkedet.

Grunnleggende for privat og offentlig sektors arbeid med klimarisikovurderinger er at myndighetene jobber for en ambisiøs, effektiv og forutsigbar klimapolitikk for å unngå katastrofale klimaendringer.

Helt til sist vil vi trekke frem utvalgets vurdering av behovet for gode insentiver. En viktig oppgave for politikken er å korrigere markedssvikt. Forutsigbar og effektiv klimapolitikk gir

bedre forutsetninger for fremtidsplanlegging og investeringsbeslutninger, og legger til rette for en eierskapsutøvelse som håndterer klimarisikoens langsiktige natur.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Idar Kreutzer
administrerende direktør

Agathe Schjetlein
fagdirektør bærekraft